

Međunarodne banke su uložile milione evra u veliki broj hidroelektrana u nacionalnim parkovima i ekološki zaštićenim područjima na Balkanu, ukazuje novi izvještaj.

Od 1640 planiranih i tekućih projekata u Bosni, Makedoniji i Albaniji, pola će biti izgrađeno u nacionalnim parkovima, mjestima koja pripadaju svjetskoj baštini i koja je Evropska unija zaštitila u okviru projekta Natura 2000.

Studija organizacije Bankwatch otkriva da su banke uložile najmanje 818 miliona evra u 75 projekata za koje je bilo moguće pratiti ulaganja. Trideset projekata nalazi se u zaštićenim područjima.

“Ovi projekti će stvoriti veoma lošu sliku o obnovljivoj energiji na Balkanu,” kazala je Pippa Gallop, jedna od autora izvještaja.

“Čak i male brane hidrocentrala mogu ostaviti lokalno stanovništvo bez vode koja im je potrebna za navodnjavanje. Mogu spriječiti migracije ribe i ugroziti kvalitet vode pretvarajući riječnu vodu u stajaću. Rafteri i ribari ne mogu koristiti te vodene puteve, a ne mogu ni životinje koje su se koristile riječni sistemom onakav kakav je bio.”

Ekolozi kažu da je planirano ukupno 2700 brana širom Balkana, iako je stalni odbor Bernske konvencije naredio da se zaustavi gradnja jedne od najkontroverznijih brana, u makedonskom nacionalnom parku Mavrovo, početkom decembra, čekajući ekološku procjenu.

Međunarodni savez za očuvanje prirode protestovao je Evropskoj banci za rekonstrukciju i razvoj (EBRD) da njena podrška projektu od 65 miliona dolara predstavlja direktnu prijetnju ugroženim vrstama, kao što je balkanski ris, kojih je ostalo još samo 50 u tom području.

EBRD je dodijelila 240 miliona evra za 51 projekat koji se pominje u izvještaju Bankwatch-a, od kojih je skoro polovina u zaštićenim područjima. Ostalih 36 miliona evra su obezbijedile EBRD i Evropska investiciona banka (EIB) za 27 malih hidroelektrana na Balkanu.

“EBRD krši vlastite politike koje bi trebalo da osiguraju da su preduzeti svi potrebni koraci da se izbjegnu projekti koji su štetni po životnu sredinu,” kazala je Gallop.

Glasnogovornik ove banke je kazao: “EBRD nije vidjela izvještaj. Međutim, mi veoma ozbiljno shvatamo zabrinutost nevladinih organizacija za zaštitu životnu sredinu. U kontaktu smo sa Bankwatch-om i čekamo da vidimo finalnu verziju izvještaja.” Ali ekološke smjernice EBRD-ja nalažu da se ne finansiraju “aktivnosti koje zabranjuju zakoni zemlje domaćina ili međunarodne konvencije o zaštiti biodiverziteta ili kulturne baštine”.

Glasnogovornik za EIB kazao je za Guardian da ova banka vodi računa o pitanjima na koja je ukazao izvještaj Bankwatch-a. “EIB prepoznaje potencijalni doprinos hidrocentrala obnovljivoj energiji,” kazao je službenik. “Kao što je navedeno u kriterijima za pozajmice energetske projektima EIB-ja, projektni planovi treba da uzmu u obzir osjetljiva

bezbjednosna, ekološka i socijalna pitanja i svi projekti hidrocentrala koje finansira EIB moraju u potpunosti poštovati evropske ekološke i socijalne standarde.”

Austrijske kompanije se navode kao glavni investitori u ovom izvještaju, finansirajući najmanje 52 nova projekta, većinom u zaštićenim područjima.

Jedan od njih, Medna, na rijeci Sani u Bosni, izazvao je ulične proteste. Ulrich Eichelmann, direktor austrijske organizacije River Watch koja se bavi očuvanjem prirode, optužio je firme koje učestvuju u projektu za dvostruke standarde.

“Sana je najvažnija rijeka za globalno ugroženog dunavskog lososa, a oni grade brane preko njenog srca,” kazao je. “To nikada ne bi mogli raditi u Austriji.”

Austrijska vlada je uložila 45 miliona evra u zaštitu rijeka u kojima živi dunavski losos od 1999. godine, prema istraživanju organizacije RiverWatch.

Izvor: 6yka